

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO „SŁOWA NA CZASIE” - NOWA ERA

Ocenie podlegać będą następujące formy pracy i dokonania ucznia:

- test kompetencyjny – dotyczy przedmiotów kontynuowanych ze szkoły podstawowej,
- wypracowanie,
- kartkówka (obejmująca wiedzę z zakresu maksymalnie trzech jednostek lekcyjnych i trwająca nie dłużej niż 15 minut),
- Sprawdzian pisemny (obejmuje dział programowy i trwa co najmniej 1 godzinę lekcyjną),
- test,
- dyktando,
- zadanie domowe,
- aktywność na zajęciach,
- odpowiedź ustna,
- dyskusja,
- referat,
- praca w grupach,
- praca samodzielna,
- praca pozalekcyjna, np. konkurs, olimpiada,
- Ćwiczenie praktyczne,
- pokaz,
- prezentacja,
- projekt,
- recytacja,
- wykonanie pomocy dydaktycznych.

W przypadku prac pisemnych ocenie podlegają:

- zrozumienie i realizacja tematu,
- zawartość merytoryczna,
- kompozycja,
- styl i język.

Odpowiedź ustna ucznia będzie oceniana według następujących kryteriów:

- poziom merytoryczny wypowiedzi,
- umiejętność przekazania wiedzy,
- sprawność wypowiedzenia się,
- styl prezentacji,
- elastyczne reagowanie na pytania dodatkowe, zadawane przez nauczyciela i innych uczniów.

Przy wystawianiu oceny końcowej przyjmuje się następujące wyznaczniki:

- wiedzę,

- umiejętność,
- systematyczność,
- aktywność,
- samodzielność.

Szczegółowe zasady stosowania narzędzi pomiaru dydaktycznego.

FORMA	TREŚĆ	CZĘSTOTLIWOŚĆ	ZASADA
Test kompetencyjny	Materiał z poprzedniego etapu edukacyjnego.	Jeden w trzyletnim cyklu.	Bez zapowiedzi
Sprawdzian pisemny	Materiał z danego działu programowego.	Przynajmniej jeden w semestrze.	Uczeń jest informowany o sprawdzianie z tygodniowym wyprzedzeniem.
Wypracowanie	Konstrukcja, styl, język poszczególnych form wypowiedzi. Tematyka wypracowania jest ściśle powiązana z kanonem lektur.	Przynajmniej jedno w semestrze.	Uczeń jest informowany o wypracowaniu z tygodniowym wyprzedzeniem.
Dyktando	Obejmuje zasady poprawnej pisowni.	Przynajmniej jedno w semestrze.	Uczeń jest informowany o dyktandzie z tygodniowym wyprzedzeniem.
Kartkówka zapowiedziana	Obejmuje wiedzę z zakresu trzech jednostek lekcyjnych.	Przynajmniej dwie w semestrze	Termin ustala się na lekcji poprzedzającej.
Kartkówka niezapowiedziana	Obejmuje wiedzę z zakresu maksymalnie dwóch jednostek lekcyjnych.	Przynajmniej jedna w semestrze.	Bez zapowiedzi.
Odpowiedź ustna	Obejmuje wiedzę z zakresu trzech jednostek lekcyjnych.	Przynajmniej jedna w semestrze .	Bez zapowiedzi.
Recytacja	Prezentacja tekstu lirycznego lub prozatorskiego.	Przynajmniej jeden raz w semestrze.	Do recytacji uczeń przygotowuje się 7 dni.
Aktywność na zajęciach	Materiał bieżący i wskazany przez nauczyciela.	Uzależniona od zaangażowania ucznia.	cztery „+” - ocena 5; trzy „+”- ocena 4; dwa „+”- ocena 3; jeden „+” – ocena 2; trzy „-” - ocena 1.
Prace domowe	Materiał bieżący i wskazany przez nauczyciela.	Raz w miesiącu .	Bez zapowiedzi.
Prace dodatkowe	Materiał bieżący i ponadprogramowy wskazany przez nauczyciela lub z inicjatywy ucznia.	Uzależniona od zaangażowania ucznia .	W zależności od potrzeb programowych

Informowanie uczniów oraz ich rodziców/ prawnych opiekunów/ o postępach uczniów w nauce języka polskiego, a także określenie zasad udostępnienia do wglądu uczniowi i jego rodzicom/prawnym opiekunom/ pisemnych prac uczniów.

1. Uzyskiwane stopnie wpisuje się do dziennika lekcyjnego oraz dzienniczka ucznia.
2. O postępach w ciągu semestru (roku szkolnego) uczniowie informowani są na bieżąco (oceny są jawne i na życzenie ucznia powinny być uzasadnione), a rodziców informuje się podczas zebrań rodzicielskich z wychowawcą klasy (rodzice otrzymują wykazy ocen cząstkowych). Ponadto rodzice mają możliwość uzyskania informacji bezpośrednio od nauczyciela j. polskiego w czasie jego dyżuru lub podczas comiesięcznych spotkań nauczycieli z rodzicami gimnazjalistów (w ostatni czwartek miesiąca).
3. Prace pisemne uczniów są udostępniane do wglądu:
 - a) uczniowi – w czasie lekcji po sprawdzeniu i omówieniu,
 - b) rodzicom (opiekunom) – podczas indywidualnych rozmów z nauczycielami we wskazanym terminie (ostatni czwartek miesiąca).

KRYTERIA OCENIANIA

KLASA 1.

Stopień celujący (6)

Otrzymuje uczeń, który: _____

- wykonał większość zadań dodatkowych, a jego wiedza i umiejętności znacznie wykraczają poza poziom programu ogólnego;
- jest twórczy, aktywny i sumienny;
- interesuje się przedmiotem i rozwija się indywidualnie;
- osiąga także sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych na szczeblu rejonowym, wojewódzkim oraz ogólnopolskim.

Stopień bardzo dobry (5)

Otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności;
- sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami;
- korzysta z różnych źródeł informacji;
- jest samodzielny, aktywny i sumienny;

Wiedza i umiejętności z zakresu kształcenia językowego i literackiego: _____

- zna wszystkie teksty literackie zamieszczone w kanonie lektur dla klasy 1.;
- określa wartość dzieła na płaszczyźnie odbioru emocjonalnego;
- dostosowuje środki przekazu do typu odbiorcy;
- rozróżnia dosłowny i metaforyczny sens utworu, dostrzega przesłanie tekstu, problematykę
- ocenia postawy bohaterów;
 - odróżnia narrację pierwszoosobową od trzecioosobowej;
 - nazywa elementy świata przedstawionego;

- rozpoznaje lirykę bezpośrodkową i pośrednią;
- wykorzystuje w interpretacji utworu nazwy Środków artystycznego wyrazu: epitet, metafora, personifikacja, anafora, epifora, onomatopeja, apostrofa, porównanie, archaizm, hiperbola, peryfraz, oksymoron, alegoria, symbol, kontrast, ironia;
- posługuje się pojęciami dotyczącymi budowy utworów: wiersz stroficzny, stychiczny, rymowany, biały, rymy;
- zna rodzaje literackie i przypisuje do nich właściwe gatunki literackie;
- określa specyfikę gatunków literackich, takich jak: mit, przypowieść, fraszka, tren, powieść, tragedia, komedia, epos, pieśń, hymn;
- rozróżnia rodzaje komizmu;
- wskazuje elementy dramatu, takie jak: akt, scena, tekst główny, tekst poboczny, monolog, dialog;
 - przedstawia historię teatru greckiego oraz budowę tragedii antycznej;
 - posługuje się terminami odnoszącymi się do konkretnego okresu literackiego;
 - charakteryzuje epoki literackie, takie jak: starożytność, Średniowiecze, odrodzenie, barok;
 - określa ideały Średniowiecza, odrodzenia i baroku;
 - zna pojęcia dotyczące języka filmu i sztuki;
 - doskonale interpretuje głosowo wybrane teksty poetyckie;
- tworzy spójne wypowiedzi ustne (monologowe i dialogowe);
 - stosuje zasady organizacji tekstu zgodne z wymogami gatunku, tworząc spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat;
 - potrafi zredagować : opis (postaci, przedmiotu, krajobrazu, dzieła sztuki, obiektu, przeżyć wewnętrznych, sytuacji,), opowiadanie, charakterystykę, list, plan (odtwórczy i twórczy), streszczenie, notatkę;
 - zawsze posługuje się stylem zindywidualizowanym;
 - jednym rzutem oka obejmuje duże odcinki tekstu (ok. 5-7 wyrazów);
 - czyta cicho w szybkim tempie;
 - zawsze poprawnie czyta głośno bez przygotowania;
 - posługuje się poprawną dykcją;
 - świadomie i zgodnie z potrzebą wykorzystuje środki ekspresji żywej mowy;
 - poprawnie interpretuje głosowo teksty własne i cudze;
 - skutecznie nawiązuje kontakt językowy z innymi, zgodnie z konwencjami różnych sytuacji i norm kultury;
 - podczas kontaktu językowego nastawiony jest na rozmówcę;
 - ciekawie rozmawia z różnymi osobami na dowolne tematy;
 - stosuje zasady uczestnictwa w dyskusji;
 - potrafi grzecznie i stanowczo bronić własnego zdania.

Wiedza i umiejętności z zakresu nauki o języku:

- zna zasady poprawnej komunikacji;
- odczytuje intencję wypowiedzi, określa sytuację komunikacyjną;
- rozpoznaje perswazję, manipulację i prowokację;
- zna odmiany języka (oficjalną i nieoficjalną);
- rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy, określa ich formy gramatyczne;

- rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe; zna ich funkcje;
 - tworzy różne rodzaje wypowiedzeń;
 - zna części zdania;
 - wprowadza do wypowiedzi partykuły, rozumiejąc ich rolę w modyfikowaniu znaczenia składników wypowiedzi;
 - dokonuje rozbioru gramatycznego i logicznego zdania pojedynczego;
 - wykorzystuje informacje zawarte w znakach niewerbalnych;
 - różni związki frazeologiczne;
 - stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie;
 - potrafi zastosować zasady polskiej ortografii (pisownia wyrazów z: "ó, u, rz, ż", partykułą "nie", cząstką "-by").
- Poprawny zapis rzeczowników wielką i małą literą, przymiotników złożonych) oraz interpunkcji.

Stopień dobry (4)

Otrzymuje uczeń, który:

- opanował treści istotne w strukturze przedmiotu;
- sprawnie stosuje wiadomości w sytuacjach typowych;
- jest sumienny i dość aktywny;
- potrafi samodzielnie rozwiązać typowe zadania.

Wiedza i umiejętności z zakresu kształcenia językowego i literackiego:

- zna większość tekstów literackich zamieszczonych w kanonie lektur dla klasy 1.;
- zazwyczaj dostosowuje środki przekazu do typu odbiorcy;
- różni dosłowny i metaforyczny sens większości utworów, formułuje przesłanie tekstu;
- potrafi ocenić postawy wielu bohaterów literackich;
 - odróżnia narrację pierwszoosobową od trzecioosobowej;
 - nazywa elementy świata przedstawionego;
- rozpoznaje lirykę bezpośrednią i pośrednią;
- wykorzystuje w interpretacji utworu nazwy większości poznanych środków artystycznego wyrazu;
- posługuje się licznymi pojęciami dotyczącymi budowy utworów;
- zna rodzaje literackie i zazwyczaj przypisuje do nich właściwe gatunki literackie;
- określa specyfikę większości gatunków literackich,
- różni rodzaje komizmu;
- wskazuje elementy dramatu;
 - opanował w dobrym stopniu wiedzę na temat historii teatru greckiego oraz budowy tragedii antycznej;
- posługuje się licznymi terminami odnoszącymi się do konkretnego okresu literackiego;
- charakteryzuje większość poznanych epok literackich;
 - w dobrym stopniu posługuje się pojęciami dotyczącymi języka filmu i sztuki;
- interpretuje głosowo wybrane teksty poetyckie;
- zazwyczaj tworzy spójne wypowiedzi ustne (monologowe i dialogowe);

- przeważnie stosuje zasady organizacji tekstu zgodne z wymogami gatunku, tworząc spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat;
- potrafi zredagować : opis (postaci, przedmiotu, krajobrazu, dzieła sztuki, obiektu, przeżyć wewnętrznych, sytuacji,), opowiadanie, charakterystykę, list, plan (odtwórczy i twórczy), streszczenie, notatkę;
- jednym rzutem oka obejmuje dosyć duże odcinki tekstu (ok. 4- 5 wyrazów);
- czyta cicho w dobrym tempie;
- zazwyczaj poprawnie czyta głośno bez przygotowania;
- często świadomie i zgodnie z potrzebą wykorzystuje środki ekspresji żywej mowy;
- zazwyczaj poprawnie interpretuje głosowo teksty własne i cudze;
- skutecznie nawiązuje kontakt językowy z innymi;
- podczas kontaktu językowego nastawiony jest na rozmówcę;
- często ciekawie rozmawia z różnymi osobami na dowolne tematy;
- zazwyczaj stosuje zasady uczestnictwa w dyskusji;

Wiedza i umiejętności z zakresu nauki o języku:

- zna zasady poprawnej komunikacji;
- często poprawnie odczytuje intencję wypowiedzi, określa sytuację komunikacyjną;
- zazwyczaj odróżnia perswazję od manipulacji i prowokacji;
- zna odmiany języka (oficjalną i nieoficjalną);
 - rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy, określa ich formy gramatyczne;
- rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe; zna ich funkcje;
 - tworzy różne rodzaje wypowiedzeń;
- zna części zdania;
 - wprowadza do wypowiedzi partykuły, zazwyczaj rozumiejąc ich rolę w modyfikowaniu znaczenia składników wypowiedzi;
- dokonuje rozbioru gramatycznego i logicznego zdania pojedynczego;
- często wykorzystuje informacje zawarte w znakach niewerbalnych;
- rozróżnia związki frazeologiczne;
- stosuje związki frazeologiczne, przeważnie rozumiejąc ich znaczenie;
- potrafi zastosować podstawowe zasady polskiej ortografii (pisownia wyrazów z: "ó, u, rz, ż", partykułą "nie", cząstką "-by". Poprawny zapis rzeczowników wielką i małą literą, przymiotników złożonych) oraz interpunkcji.

Stopień dostateczny (3)

Otrzymuje uczeń, który:

- opanował najważniejsze treści przedmiotowe;
- posiada proste, uniwersalne umiejętności rozwiązywania problemów typowych o średnim stopniu trudności;
- jest dość sumienny i raczej aktywny.

Wiedza i umiejętności z zakresu kształcenia językowego i literackiego:

- zna połówę tekstów literackich zamieszczonych w kanonie lektur dla klasy 1.;
- czasami dostosowuje Środki przekazu do typu odbiorcy;
- rozróżnia dosłowny, rzadko metaforyczny sens utworów;
- czasami potrafi ocenić postawy bohaterów literackich;
 - przeważnie odróżnia narrację pierwszoosobową od trzecioosobowej;
 - nazywa elementy Świata przedstawionego;
- wykorzystuje w interpretacji utworu nazwy połowy poznanych Środków artystycznego wyrazu;
- posługuje się nielicznymi pojęciami dotyczącymi budowy utworów;
- zna rodzaje literackie, czasami przypisuje do nich właściwe gatunki literackie;
- określa specyfikę połowy gatunków literackich,
 - wskazuje niektóre elementy dramatu;
- posługuje się połową terminów odnoszących się do konkretnego okresu literackiego;
- charakteryzuje niektóre epoki literackie;
- zna podstawowe wyróżniki kodów pozajęzykowych różnych dziedzin sztuki (malarstwa, rzeźby, architektury, muzyki itp.)
- przy niewielkiej pomocy przygotowuje interpretację głosową tekstu;
- czasami tworzy spójne wypowiedzi ustne (monologowe i dialogowe);
- czasami stosuje zasady organizacji tekstu zgodne z wymogami gatunku;
- stara się Świadomie budować spójne teksty, tj. : opis (postaci, przedmiotu, krajobrazu, dzieła sztuki, obiektu, przeżyć wewnętrznych, sytuacji,), opowiadanie, charakterystykę, list, plan (odtwórczy i twórczy), streszczenie, notatkę;
- zachęcany i kierowany przez nauczyciela, pracuje nad poszerzaniem zasobu słownictwa;
- dostrzega u siebie i innych błędy w posługiwaniu się językiem, stara się je korygować;
- jednym rzutem oka obejmuje krótkie odcinki tekstu (ok. 2-3 wyrazów);
- czyta cicho w dostatecznym tempie;
- poprawnie czyta głośno po uprzednim przygotowaniu;
- czasami skutecznie nawiązuje kontakt językowy z innymi;
- zna zasady uczestnictwa w dyskusji i stara się je stosować.

Wiedza i umiejętności z zakresu nauki o języku:

- zna zasady poprawnej komunikacji;
- stara się zrozumieć intencje nadawcy;
- zazwyczaj odróżnia perswazję od manipulacji i prowokacji;
- zna odmiany języka (oficjalną i nieoficjalną);
 - rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy, określa ich formy gramatyczne;
- rozpoznaje imięstwy przymiotnikowe i przysłówkowe; zna ich funkcje;
- tworzy różne rodzaje wypowiedzeń;
- zna części zdania;
- wprowadza do wypowiedzi partykuły, zazwyczaj rozumiejąc ich rolę w modyfikowaniu znaczenia składników wypowiedzi;

- dokonuje rozbioru gramatycznego i logicznego zdania pojedynczego;
- często wykorzystuje informacje zawarte w znakach niewerbalnych;
- rozróżnia związki frazeologiczne;
- stosuje związki frazeologiczne, przeważnie rozumiejąc ich znaczenia;
- potrafi zastosować podstawowe zasady polskiej ortografii (pisownia wyrazów z: "ó, u, rz, ż", partykułą "nie", cząstką "-by". Poprawny zapis rzeczowników wielką i małą literą, przymiotników złożonych) oraz interpunkcji.

Stopień dopuszczający (2)

Otrzymuje uczeń, który:

- opanował treści przedmiotowe na poziomie koniecznym do dalszej edukacji;
- zazwyczaj wykonuje proste, typowe zadania;
- rozwiązuje problemy o niskim stopniu trudności, powtarzające się w procesie edukacji;
- w miarę regularnie odrabia zadane prace, choć niektóre błędnie;
- potrafi uczestniczyć w pracy na lekcji.

Wiedza i umiejętności z zakresu kształcenia językowego i literackiego:

- zna nieliczne teksty literackie zamieszczone w kanonie lektur dla klasy 1.;
- rzadko dostosowuje środki przekazu do typu odbiorcy;
- rozróżnia tylko dosłowny sens utworów;
- pod kierunkiem nauczyciela potrafi ocenić postawy bohaterów literackich;
 - rzadko odróżnia narrację pierwszoosobową od trzecioosobowej;
- zna kilka środków artystycznego wyrazu, ale nie rozumie ich funkcji;
- zna rodzaje literackie, rzadko przypisuje do nich właściwe gatunki literackie;
- określa specyfikę kilku gatunków literackich,
- przy niewielkiej pomocy przygotowuje interpretację głosową tekstu;
- rzadko tworzy w miarę spójne wypowiedzi ustne (monologowe i dialogowe);
- czyta cicho w wolnym tempie;
- słabo czyta głośno po uprzednim przygotowaniu;
- rzadko skutecznie nawiązuje kontakt językowy z innymi.

Wiedza i umiejętności z zakresu nauki o języku:

- zna podstawowe zasady poprawnej komunikacji;
- stara się zrozumieć intencje nadawcy;
- pod kierunkiem nauczyciela odróżnia perswazję od manipulacji i prowokacji;
- z pomocą nauczyciela wskazuje odmiany języka (oficjalną i nieoficjalną);
 - zna kilka odmiennych i nieodmiennych części mowy;
- zna niektóre części zdania;
- z pomocą nauczyciela dokonuje rozbioru gramatycznego i logicznego zdania pojedynczego;
- rozumie pojęcie związku frazeologicznego;
- rzadko stosuje związki frazeologiczne, przeważnie nie rozumie ich znaczenia;

- rzadko potrafi zastosować podstawowe zasady polskiej ortografii (pisownia wyrazów z: "ó, u, rz, ż", partykułą "nie", cząstką "-by". Poprawny zapis rzeczowników wielką i małą literą, przymiotników złożonych) oraz interpunkcji.

Stopień niedostateczny (1)

Otrzymuje go uczeń, który:

- nie zdobył podstawowych wiadomości i umiejętności niezbędnych do dalszego kształcenia;
- nie interesuje się procesem dydaktycznym;
- nie uczestniczy w lekcji;
- nie odrabia zadanych prac i lekceważy podstawowe obowiązki szkolne.

KLASA 2.

Stopień celujący (6)

Otrzymuje uczeń, który:

- wykonał większość zadań dodatkowych, a jego wiedza i umiejętności znacznie wykraczają poza poziom programu ogólnego,
- jest twórczy, aktywny i sumienny,
- interesuje się przedmiotem i rozwija się indywidualnie,
- osiąga także sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych na szczeblu rejonowym, wojewódzkim oraz ogólnopolskim.

Stopień bardzo dobry (5)

Otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności;
- sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami;
- korzysta z różnych źródeł informacji;
- jest samodzielny, aktywny i sumienny.

Wiedza i umiejętności z zakresu kształcenia językowego i literackiego:

- stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych, wyszukuje w bibliotece źródła potrzebnych mu informacji;
- korzysta ze słownika: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, wyrazów obcych, synonimów i antonimów oraz szkolnego słownika terminów literackich – w formie książkowej i elektronicznej;
- samodzielnie dociera do informacji – w książkach, prasie, mediach elektronicznych oraz w wypowiedziach ustnych;
- uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny;
- rozróżnia informacje przekazane werbalnie oraz zawarte w dźwięku i obrazie;
- rozpoznaje wypowiedź argumentacyjną, wskazuje tezę, argumenty i wnioski;
- potrafi bronić swojej opinii, stosując odpowiednią argumentację;
- świadomie używa środków perswazyjnych;

- interpretuje dzieła sztuki;
- odróżnia kulturę wysoką od masowej;
- zna wszystkie pozycje z kanonu lektur określone przez program klasy II;
- rozróżnia dosłowny i metaforyczny sens utworu, dostrzega przesłanie tekstu;
- trafnie ocenia postawy bohaterów;
- określa sytuację liryczną;
- posługuje się pojęciami dotyczącymi budowy utworów: wiersz sylabiczny, wiersz wolny, rym, rytm, Średniówka;
- wykorzystuje w interpretacji utworu nazwy Środków artystycznego wyrazu;
- określa specyfikę gatunków literackich, m. in. takich jak: powieść, sonet, bajka, sielanka, ballada, komedia, tragedia;
- wyjaśnia pojęcie uniwersalizmu;
- odczytuje funkcję deformacji rzeczywistości;
- posługuje się terminami: monolog wewnętrzny, absurd, konwencja literacka, paradoks, retrospekcja;
- wskazuje elementy dramatu;
- dostrzega synkretyzm rodzajowy;
- charakteryzuje epoki literackie, takie jak: oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska
- zna funkcje i język mediów (prasa, radio, TV, internet);
- tworzy spójne wypowiedzi ustne (monologowe i dialogowe);
- stosuje zasady organizacji tekstu zgodne z wymogami gatunku, tworząc spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat;
- rozróżnia gatunki publicystyczne prasowe, radiowe i telewizyjne (artykuł, wywiad, reportaż);
- potrafi zredagować : rozprawkę, recenzję, wywiad, sprawozdanie, dedykację;
- posługuje się stylem zindywidualizowanym;
- jednym rzutem oka obejmuje duże odcinki tekstu (ok. 5-7 wyrazów);
- czyta cicho w szybkim tempie;
- poprawnie czyta głośno bez przygotowania;
- świadomie i zgodnie z potrzebą wykorzystuje środki ekspresji żywej mowy;
- poprawnie interpretuje głosowo teksty własne i cudze;
- skutecznie nawiązuje kontakt językowy z innymi;
- podczas kontaktu językowego nastawiony jest na rozmówcę;
- ciekawie rozmawia z różnymi osobami na dowolne tematy;
- zawsze stosuje zasady uczestnictwa w dyskusji;

Wiedza i umiejętności z zakresu nauki o języku:

- rozróżnia pojęcia: monolog, dialog, dyskusja;
- rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny i naukowy;
- zna cechy dobrego stylu;
- rozumie pojęcia: norma językowa, błąd językowy (m.in.: fonetyczny, stylistyczny, fleksyjny, składniowy);
- zna rodzaje wypowiedzeń;
- zna części zdania;

- określa związki składniowe;
- posługuje się mową zależną i niezależną;
- rozpoznaje rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych, wielokrotnie złożonych, tworzy wykresy tych wypowiedzeń;
- rozpoznaje imiesłowy równoważnik zdania;
- zna poprawny szyk zdań;
- rozpoznaje i stosuje perswazję językową;
- odróżnia fakty od opinii;
- zna zasady redagowania tekstu napisanego ręcznie i na komputerze;
- potrafi zastosować podstawowe zasady polskiej ortografii (pisownia wyrazów z "ch,h" oraz "-ii, -ji" na końcu wyrazów) oraz interpunkcji;

Stopień dobry (4)

Otrzymuje uczeń, który:

- opanował treści istotne w strukturze przedmiotu;
- sprawnie stosuje wiadomości w sytuacjach typowych;
- jest sumienny i dość aktywny;
- potrafi samodzielnie rozwiązać typowe zadania.

Wiedza i umiejętności z zakresu kształcenia językowego i literackiego:

- często stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych, wyszukuje w bibliotece Źródła potrzebnych mu informacji;
- korzysta ze słownika: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, wyrazów obcych, synonimów i antonimów oraz szkolnego słownika terminów literackich – w formie książkowej i elektronicznej;
- zazwyczaj samodzielnie dociera do informacji – w książkach, prasie, mediach elektronicznych oraz w wypowiedziach ustnych;
- przeważnie uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny;
- często rozróżnia informacje przekazane werbalnie oraz zawarte w dźwięku i obrazie;
- rozpoznaje wypowiedź argumentacyjną, wskazuje tezę, argumenty i wnioski;
- przeważnie potrafi bronić swojej opinii, stosując odpowiednią argumentację;
- świadomie używa środków perswazyjnych;
- poprawnie interpretuje dzieła sztuki;
- rozpoznaje większość gatunków publicystycznych;
- odróżnia kulturę wysoką od masowej;
- zna większość pozycji z kanonu lektur określonych przez program klasy II;
- rozróżnia dosłowny i często metaforyczny sens utworu, dostrzega przesłanie tekstu;
- często trafnie ocenia postawy bohaterów;
- określa sytuację liryczną;
- posługuje się większością pojęć dotyczących budowy utworów;
- wykorzystuje w interpretacji utworu nazwy środków artystycznego wyrazu;

- określa specyfikę licznych gatunków literackich;
- odczytuje funkcję deformacji rzeczywistości;
- posługuje się terminami: monolog wewnętrzny, absurd, konwencja literacka, paradoks, retrospekcja;
- dostrzega synkretizm rodzajowy;
- charakteryzuje epoki literackie, takie jak: oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska
 - zna funkcje i język mediów (prasa, radio, TV, internet);
- zazwyczaj tworzy spójne wypowiedzi ustne (monologowe i dialogowe);
- przeważnie stosuje zasady organizacji tekstu zgodne z wymogami gatunku, tworząc spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat;
- rozróżnia gatunki publicystyczne prasowe, radiowe i telewizyjne (artykuł, wywiad, reportaż);
- potrafi poprawnie zredagować: rozprawkę, recenzję, wywiad, sprawozdanie, dedykację;
- często posługuje się stylem zindywidualizowanym;
- jednym rzutem oka obejmuje dość duże odcinki tekstu (ok. 4-5 wyrazów);
- czyta cicho w dobrym tempie;
- zazwyczaj poprawnie czyta głośno bez przygotowania;
- często świadomie i zgodnie z potrzebą wykorzystuje środki ekspresji żywej mowy;
- zazwyczaj poprawnie interpretuje głosowo teksty własne i cudze;
- skutecznie nawiązuje kontakt językowy z innymi;
- podczas kontaktu językowego nastawiony jest na rozmowę;
- często ciekawie rozmawia z różnymi osobami na dowolne tematy;
- zazwyczaj stosuje zasady uczestnictwa w dyskusji;

Wiedza i umiejętności z zakresu nauki o języku:

- rozróżnia pojęcia: monolog, dialog, dyskusja;
- rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny i naukowy;
- zna cechy dobrego stylu;
 - rozumie pojęcia: norma językowa, błąd językowy (m.in.: fonetyczny, stylistyczny, fleksyjny, składniowy);
 - zna rodzaje wypowiedzeń;
 - zna części zdania;
 - określa związki składniowe;
- często posługuje się mową zależną i niezależną;
- zazwyczaj rozpoznaje rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych, wielokrotnie złożonych, przeważnie tworzy poprawne wykresy tych wypowiedzeń;
- rozpoznaje imiesłowy równoważnik zdania;
- zna poprawny szyk zdań;
- rozpoznaje i często stosuje perswazję językową;
- zazwyczaj odróżnia fakty od opinii;
- zna zasady redagowania tekstu napisanego ręcznie i na komputerze;
- potrafi zastosować podstawowe zasady polskiej ortografii (pisownia wyrazów z "ch,h" oraz "-ii, -ji" na końcu wyrazów) oraz interpunkcji;

Stopień dostateczny (3)

Otrzymuje uczeń, który:

- opanował najważniejsze treści przedmiotowe;
- posiada proste, uniwersalne umiejętności rozwiązywania problemów typowych o średnim stopniu trudności;
- jest dość sumienny i raczej aktywny.

Wiedza i umiejętności z zakresu kształcenia językowego i literackiego:

- czasami wyszukuje w bibliotece źródła potrzebnych mu informacji;
- korzysta ze słownika: języka polskiego, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, wyrazów obcych, synonimów i antonimów oraz szkolnego słownika terminów literackich – w formie książkowej i elektronicznej;
- rzadko uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny;
- czasami rozróżnia informacje przekazane werbalnie oraz zawarte w dźwięku i obrazie;
- rozpoznaje wypowiedź argumentacyjną, niekiedy wskazuje tezę, argumenty i wnioski;
- czasami potrafi bronić swojej opinii, stosując odpowiednią argumentację;
- nie zawsze świadomie używa środków perswazyjnych;
- pod kierunkiem nauczyciela poprawnie interpretuje dzieła sztuki;
- rozpoznaje połowę gatunków publicystycznych;
- często odróżnia kulturę wysoką od masowej;
- zna połowę pozycji z kanonu lektur określonych przez program klasy II;
- rozróżnia dosłowny i czasami metaforyczny sens utworu;
- czasami trafnie ocenia postawy bohaterów;
- posługuje się minimum połową pojęć dotyczących budowy utworów;
- czasami wykorzystuje w interpretacji utworu nazwy środków artystycznego wyrazu;
- określa specyfikę połowy poznanych gatunków literackich;
- pod kierunkiem nauczyciela odczytuje funkcję deformacji rzeczywistości;
- niekiedy dostrzega synkretizm rodzajowy;
- charakteryzuje niektóre epoki literackie;
- zna funkcje i język mediów (prasa, radio, TV, internet);
- rzadko tworzy spójne wypowiedzi ustne (monologowe i dialogowe);
- potrafi w stopniu dostatecznym zredagować : rozprawkę, recenzję, wywiad, sprawozdanie, dedykację;
- rzadko posługuje się stylem zindywidualizowanym;
- jednym rzutem oka obejmuje krótkie odcinki tekstu (ok. 2–3 wyrazów);
- czyta cicho w dostatecznym tempie;
- poprawnie czyta głośno po uprzednim przygotowaniu;
- czasami skutecznie nawiązuje kontakt językowy z innymi;
- zna zasady uczestnictwa w dyskusji i stara się je stosować.
- w dostatecznym stopniu interpretuje głośno teksty własne i cudze;
- podczas kontaktu językowego rzadko nastawiony jest na rozmówcę;
- czasami rozmawia z różnymi osobami na dowolne tematy;

Wiedza i umiejętności z zakresu nauki o języku:

- rozróżnia pojęcia: monolog, dialog, dyskusja;
- rozpoznaje niektóre style językowe;
- rozumie pojęcia: norma językowa, błąd językowy;
- zna większość rodzajów wypowiedzeń;
- zna części zdania;
- określa związki składniowe;
- czasami posługuje się mową zależną i niezależną;
- czasami rozpoznaje rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych, wielokrotnie złożonych, przeważnie tworzy poprawne wykresy tych wypowiedzeń;
- niekiedy rozpoznaje imiesłowy równoważnik zdania;
- rozpoznaje i czasami stosuje perswazję językową;
- czasami odróżnia fakty od opinii;
- zna podstawowe zasady redagowania tekstu napisanego ręcznie i na komputerze;
- często potrafi zastosować podstawowe zasady polskiej ortografii (pisownia wyrazów z "ch,h" oraz "-ii, -ji" na końcu wyrazów) oraz interpunkcji;

Stopień dopuszczający (2)

Otrzymuje uczeń, który:

- opanował treści przedmiotowe na poziomie koniecznym do dalszej edukacji;
- zazwyczaj wykonuje proste, typowe zadania;
- rozwiązuje problemy o niskim stopniu trudności, powtarzające się w procesie edukacji;
- w miarę regularnie odrabia zadane prace, choć niektóre błędnie;
- potrafi uczestniczyć w pracy na lekcji.

Wiedza i umiejętności z zakresu kształcenia językowego i literackiego:

- na polecenie nauczyciela korzysta ze wskazanego słownika;
- z pomocą nauczyciela rozróżnia informacje przekazane werbalnie oraz zawarte w dźwięku i obrazie;
- rzadko rozpoznaje wypowiedź argumentacyjną;
- pod kierunkiem nauczyciela próbuje opisywać dzieła sztuki;
- zna kilka pozycji z kanonu lektur określonych przez program klasy II;
- odczytuje dosłowny sens utworu;
- z pomocą nauczyciela ocenia postawy bohaterów;
- posługuje się kilkoma pojęciami dotyczącymi budowy utworów;
- zna nieliczne środki artystycznego wyrazu;
- określa specyfikę kilku poznanych gatunków literackich;
- pracując pod kierunkiem nauczyciela, dostrzega synkretizm rodzajowy;
- zna podstawowe cechy języka mediów (prasy, radia, TV, internetu);
- bardzo rzadko tworzy w miarę spójne wypowiedzi ustne;

- potrafi w stopniu dopuszczającym zredagować : rozprawkę, recenzję, wywiad, sprawozdanie, dedykację;

Wiedza i umiejętności z zakresu nauki o języku:

- rzadko rozróżnia pojęcia: monolog, dialog, dyskusja;
- rozpoznaje niektóre style językowe;
- zna kilka rodzajów wypowiedzeń;
- zna części zdania;
- określa niektóre związki składniowe;
- bardzo rzadko świadomie posługuje się mową zależną i niezależną;
- z pomocą nauczyciela rozpoznaje niektóre rodzaje zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych;
- bardzo rzadko stosuje perswazję językową;
- rzadko odróżnia fakty od opinii;
- zna nieliczne zasady redagowania tekstu napisanego ręcznie i na komputerze;
- przeważnie nie potrafi zastosować podstawowych zasad polskiej ortografii (pisownia wyrazów z "ch,h" oraz "-ii, -ji" na końcu wyrazów) oraz interpunkcji;

Stopień niedostateczny (1)

Otrzymuje uczeń, który:

- nie zdobył podstawowych wiadomości i umiejętności niezbędnych do dalszego kształcenia;
- nie interesuje się procesem dydaktycznym;
- nie uczestniczy w lekcji;
- nie odrabia zadanych prac i lekceważy podstawowe obowiązki szkolne.

KLASA 3.

Stopień celujący (6)

Otrzymuje uczeń, który:

- wykonał większość zadań dodatkowych, a jego wiedza i umiejętności znacznie wykraczają poza poziom programu ogólnego,
- jest twórczy, aktywny i sumienny,
- interesuje się przedmiotem i rozwija się indywidualnie,
- osiąga także sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych na szczeblu rejonowym, wojewódzkim oraz ogólnopolskim.

Stopień bardzo dobry (5)

Otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności;
- sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami;
- korzysta z różnych źródeł informacji;
- jest samodzielny, aktywny i sumienny.

Wiedza i umiejętności z zakresu kształcenia językowego i literackiego:

- korzysta z dostępnych Źródeł wiedzy;
- porównuje ujęcia tego samego motywu w tekstach kultury;
- wyodrębnia i interpretuje symbole charakterystyczne dla naszej kultury ;
- dostosowuje Środki przekazu do typu odbiorcy;
- zna wszystkie pozycje z kanonu lektur określone przez program klasy III;
- rozróżnia dosłowny i metaforyczny sens utworu, dostrzega przesłanie tekstu,
- wykorzystuje w interpretacji utworu nazwy wszystkich poznanych Środków artystycznego wyrazu;
- rozpoznaje gatunki literackie, trafnie określa specyfikę satyry;
- posługuje się terminami:groteska, stereotyp, paradoks;
- rzeczowo charakteryzuje epoki literackie: dwudziestolecie międzywojenne, literaturę współczesną;
- przy interpretacji tekstów uwzględnia konteksty;
- dostrzega uniwersalne wartości humanistyczne i zawsze poddaje je refleksji;
- sprawnie posługuje się pojęciami z dziedziny sztuki;
- potrafi zredagować: podanie, Życiorys, CV, list motywacyjny, dziennik, pamiętnik, wypowiedzi w sieci (e-mail, SMS, post internetowy, blog, czat);
- dostosowuje odmianę i styl języka do gatunku, w którym się wypowiada;
- przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, m.in. zna konsekwencje stosowania form charakterystycznych dla elektronicznych Środków przekazywania informacji, takich jak: SMS, e-mail, czat, blog (ma Świadomość niebezpieczeństwa oszustwa i manipulacji powodowanych anonimowością uczestników komunikacji w sieci, łatwego obrażania obcych, ośmieszania i zawstydzania innych wskutek rozpowszechniania obrazów przedstawiających ich w sytuacjach kłopotliwych, zna skutki kłamstwa, manipulacji, ironii);
- stosuje zasady etykiety językowej – wie, w jaki sposób zwracać się do rozmówcy w zależności od sytuacji i relacji, łączącej go z osobą, do której mówi (dorosły, rówieśnik, obcy, bliski), zna formuły grzecznościowe, zna konwencje językowe zależne od Środowiska;
- jednym rzutem oka obejmuje duże odcinki tekstu (ok. 5-7 wyrazów);
- czyta cicho w szybkim tempie;
- poprawnie czyta głośno bez przygotowania;
- posługuje się poprawną dykcją;
- Świadomie i zgodnie z potrzebą wykorzystuje Środki ekspresji Żywej mowy;
- poprawnie interpretuje głośno teksty własne i cudze;
- skutecznie nawiązuje kontakt językowy z innymi, zgodnie z konwencjami różnych sytuacji i norm kultury;
- podczas kontaktu językowego nastawiony jest na rozmowę;
- ciekawie rozmawia z różnymi osobami na dowolne tematy;
- stosuje zasady uczestnictwa w dyskusji;
- potrafi grzecznie i stanowczo bronić własnego zdania.

Wiedza i umiejętności z zakresu nauki o języku:

- dokonuje podziału słowotwórczego wyrazu;
- odróżnia temat fleksyjny od końcówki;

- rozpoznaje temat słowotwórczy i formant w wyrazach pochodnych i wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym;
- rozpoznaje wyrazy złożone;
 - rozpoznaje rodzaje neologizmów, wskazuje archaizmy;
 - rozróżnia pojęcia treść i zakres wyrazu
- rozpoznaje antonimy, homonimy, synonimy, eufemizmy, wulgaryzmy;
- rozpoznaje wyrazy wieloznaczne i rozumie ich znaczenia w tekście;
- zna zasady pisowni skrótów i skrótowców;
- rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i o ograniczonym zasięgu terytorialnym i środowiskowym (terminy naukowe, wyrazy gwarowe, profesjonalizmy);
- rozpoznaje cechy kultury i języka swojego regionu;
- zna rodzaje stylizacji językowej;
- dokonuje korekty tekstu;
 - rozróżnia normy językowe (wzorcową i użytkową);
- zna sposoby wzbogacania słownictwa – zapożyczenia;
- odróżnia głoski od liter, zna rodzaje głosek, rozpoznaje upodobnienia wyrazowe;
- potrafi zastosować wszystkie zasady polskiej ortografii oraz interpunkcji.

Stopień dobry (4)

Otrzymuje uczeń, który:

- opanował treści istotne w strukturze przedmiotu;
- sprawnie stosuje wiadomości w sytuacjach typowych;
- jest sumienny i dość aktywny;
- potrafi samodzielnie rozwiązać typowe zadania.

Wiedza i umiejętności z zakresu kształcenia językowego i literackiego:

- korzysta z dostępnych źródeł wiedzy;
- porównuje ujęcia tego samego motywu w różnych tekstach kultury;
- wyodrębnia i interpretuje symbole charakterystyczne dla naszej kultury ;
- przeważnie dostosowuje środki przekazu do typu odbiorcy;
- zna większość pozycji z kanonu lektur określonych przez program klasy III;
- zazwyczaj rozróżnia dosłowny i metaforyczny sens utworu, samodzielnie dostrzega przesłanie tekstu,
- wykorzystuje w interpretacji utworu nazwy większości poznanych środków artystycznego wyrazu;
- zazwyczaj rozpoznaje gatunki literackie, określa specyfikę satyry;
- sprawnie posługuje się terminami:groteska, stereotyp, paradoks;
- na dobrym poziomie charakteryzuje epoki literackie: dwudziestolecie międzywojenne, literaturę współczesną;
- przy interpretacji tekstów często uwzględnia konteksty;
- dostrzega uniwersalne wartości humanistyczne i zazwyczaj poddaje je refleksji;
- często posługuje się pojęciami z dziedziny sztuki;
- potrafi poprawnie zredagować : podanie, Życiorys, CV, list motywacyjny, dziennik, pamiętnik, wypowiedzi w sieci (e-mail, SMS, post internetowy, blog, czat);

- dostosowuje odmianę i styl języka do gatunku, w którym się wypowiada;
- zazwyczaj przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, m.in. zna konsekwencje stosowania form charakterystycznych dla elektronicznych Środków przekazywania informacji, takich jak: SMS, e-mail, czat, blog (ma Świadomość niebezpieczeństwa oszustwa i manipulacji powodowanych anonimowością uczestników komunikacji w sieci, łatwego obrażenia obcych, ośmieszania i zawstydzania innych wskutek rozpowszechniania obrazów przedstawiających ich w sytuacjach kłopotliwych, zna skutki kłamstwa, manipulacji, ironii);
- przeważnie stosuje zasady etykiety językowej – wie, w jaki sposób zwracać się do rozmówcy w zależności od sytuacji i relacji, łączącej go z osobą, do której mówi (dorosły, rówieśnik, obcy, bliski), zna formuły grzecznościowe, zna konwencje językowe zależne od Środowiska;
- jednym rzutem oka obejmuje dosyć duże odcinki tekstu (ok. 4–5 wyrazów);
- czyta cicho w dobrym tempie;
- zazwyczaj poprawnie czyta głośno bez przygotowania;
- stara się dbać o poprawną dykcję;
- często Świadomie i zgodnie z potrzebą wykorzystuje Środki ekspresji żywej mowy;
- zazwyczaj poprawnie interpretuje głośno teksty własne i cudze;
- skutecznie nawiązuje kontakt językowy z innymi;
- podczas kontaktu językowego nastawiony jest na rozmówcę;
- często ciekawie rozmawia z różnymi osobami na dowolne tematy;
- zazwyczaj stosuje zasady uczestnictwa w dyskusji;
- potrafi grzecznie bronić własnego zdania.

Wiedza i umiejętności z zakresu nauki o języku:

- często samodzielnie dokonuje podziału słowotwórczego wyrazu;
- odróżnia temat fleksyjny od końcówki;
- zazwyczaj rozpoznaje temat słowotwórczy i formant w wyrazach pochodnych i wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym;
- zazwyczaj rozpoznaje wyrazy złożone;
 - często rozpoznaje rodzaje neologizmów, wskazuje archaizmy;
 - rozróżnia pojęcia treść i zakres wyrazu
- dobrze rozpoznaje antonimy, homonimy, synonimy, eufemizmy, wulgaryzmy;
- rozpoznaje wyrazy wieloznaczne i rozumie ich znaczenia w tekście;
- zna większość zasad pisowni skrótów i skrótowców;
- zazwyczaj rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i o ograniczonym zasięgu terytorialnym i Środowiskowym (terminy naukowe, wyrazy gwarowe, profesjonalizmy);
- rozpoznaje cechy kultury i języka swojego regionu;
- zna rodzaje stylizacji językowej;
- często samodzielnie dokonuje korekty tekstu;
 - zazwyczaj rozróżnia normy językowe (wzorcową i użytkową);
- wyszukuje w tekście zapożyczenia;
- odróżnia głoski od liter, zna rodzaje głosek, rozpoznaje większość upodobnień wyrazowych;

- potrafi zastosować większość zasad polskiej ortografii oraz interpunkcji.

Stopień dostateczny (3)

Otrzymuje uczeń, który:

- opanował najważniejsze treści przedmiotowe;
- posiada proste, uniwersalne umiejętności rozwiązywania problemów typowych o średnim stopniu trudności;
- jest dość sumienny i raczej aktywny.

Wiedza i umiejętności z zakresu kształcenia językowego i literackiego:

- czasami samodzielnie korzysta z dostępnych źródeł wiedzy;
- rzadko porównuje ujęcia tego samego motywu w różnych tekstach kultury;
- wyodrębnia i pod kierunkiem nauczyciela interpretuje symbole charakterystyczne dla naszej kultury ;
- czasami dostosowuje środki przekazu do typu odbiorcy;
- zna rolę pozycji z kanonu lektur określonych przez program klasy III;
- zazwyczaj rozróżnia dosłowny, lecz rzadko metaforyczny sens utworu;
- wykorzystuje w interpretacji nazwy połowy poznanych środków artystycznego wyrazu;
- rozpoznaje rolę poznanych gatunków literackich,
- rzadko celowo posługuje się terminami:groteska, stereotyp, paradoks;
- ma połowiczną wiedzę na temat poznanych epok literackich;
- przy interpretacji tekstów rzadko uwzględnia konteksty;
- czasami dostrzega uniwersalne wartości humanistyczne, lecz nie poddaje ich refleksji;
- rzadko posługuje się pojęciami z dziedziny sztuki;
- potrafi zredagować na poziomie dostatecznym : podanie, Życiorys, CV, list motywacyjny, dziennik, pamiętnik, wypowiedzi w sieci (e-mail, SMS, post internetowy, blog, czat);
- rzadko dostosowuje odmianę i styl języka do gatunku, w którym się wypowiada;
- czasami przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych;
- stara się stosować zasady etykiety językowej ;
- jednym rzutem oka obejmuje krótkie odcinki tekstu (ok. 2-3 wyrazów);
- czyta cicho w dostatecznym tempie;
- poprawnie czyta głośno po uprzednim przygotowaniu;
- czasami skutecznie nawiązuje kontakt językowy z innymi;
- zna zasady uczestnictwa w dyskusji i stara się je stosować.
- w dostatecznym stopniu interpretuje głośno teksty własne i cudze;
- podczas kontaktu językowego rzadko nastawiony jest na rozmowę;
- czasami potrafi grzecznie bronić własnego zdania.

Wiedza i umiejętności z zakresu nauki o języku:

- czasami samodzielnie dokonuje podziału słowotwórczego wyrazu;
- czasami odróżnia temat fleksyjny od końcówki;
- rzadko rozpoznaje temat słowotwórczy i formant w wyrazach pochodnych;

- niekiedy rozpoznaje wyrazy złożone;
- czasami rozpoznaje neologizmy i archaizmy;
- nie zawsze rozpoznaje antonimy, homonimy, synonimy, eufemizmy, wulgaryzmy;
- czasami wskazuje wyrazy wieloznaczne;
- zna część zasad pisowni skrótów i skrótowców;
- czasami rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i o ograniczonym zasięgu terytorialnym i środowiskowym (terminy naukowe, wyrazy gwarowe, profesjonalizmy);
- rozpoznaje cechy kultury swojego regionu;
- zna niektóre rodzaje stylizacji językowej;
- z pomocą nauczyciela dokonuje korekty tekstu;
- rzadko rozróżnia normy językowe (wzorcową i użytkową);
- czasami wyszukuje w tekście zapożyczenia;
- odróżnia głoski od liter, zna rodzaje głosek, rozpoznaje niektóre upodobnienia wyrazowe;
- potrafi zastosować podstawowe zasady polskiej ortografii oraz interpunkcji.

Stopień dopuszczający (2)

Otrzymuje uczeń, który:

- opanował treści przedmiotowe na poziomie koniecznym do dalszej edukacji;
- zazwyczaj wykonuje proste, typowe zadania;
- rozwiązuje problemy o niskim stopniu trudności, powtarzające się w procesie edukacji;
- w miarę regularnie odrabia zadane prace, choć niektóre błędnie;
- potrafi uczestniczyć w pracy na lekcji.

Wiedza i umiejętności z zakresu kształcenia językowego i literackiego:

- na polecenie nauczyciela korzysta ze wskazanych źródeł wiedzy;
- pod kierunkiem nauczyciela interpretuje symbole charakterystyczne dla naszej kultury ;
- bardzo rzadko dostosowuje środki przekazu do typu odbiorcy;
- zna kilka pozycji z kanonu lektur określonych przez program klasy III;
- rzadko odczytuje dosłowny sens utworu;
- zna kilka środków artystycznego wyrazu;
- z pomocą nauczyciela rozpoznaje niewiele poznanych gatunków literackich,
- zna kilka pojęć z dziedziny sztuki;
- potrafi zredagować na poziomie dopuszczającym : podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, dziennik, pamiętnik, wypowiedzi w sieci (e-mail, SMS, post internetowy, blog, czat);
- rzadko przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych;
- czyta cicho w wolnym tempie;
- słabo czyta głośno po uprzednim przygotowaniu;
- rzadko skutecznie nawiązuje kontakt językowy z innymi.
- zna niektóre zasady uczestnictwa w dyskusji ;

Wiedza i umiejętności z zakresu nauki o języku:

- z pomocą nauczyciela dokonuje podziału słowotwórczego wyrazu;
- bardzo rzadko rozpoznaje temat słowotwórczy i formant w wyrazach pochodnych;
 - rzadko rozpoznaje neologizmy i archaizmy;
- rzadko rozpoznaje antonimy, homonimy, synonimy;
- zna kilka zasad pisowni skrótów i skrótowców;
- zna kilka rodzajów stylizacji językowej;
- z pomocą nauczyciela dokonuje korekty tekstu;
- pod kierunkiem nauczyciela wyszukuje w tekście zapożyczenia;
- odróżnia głoski od liter;
- przeważnie nie potrafi zastosować podstawowych zasad polskiej ortografii oraz interpunkcji;

Stopień niedostateczny (1)

Otrzymuje uczeń, który:

- nie zdobył podstawowych wiadomości i umiejętności niezbędnych do dalszego kształcenia;
- nie interesuje się procesem dydaktycznym;
- nie uczestniczy w lekcji;
- nie odrabia zadanych prac i lekceważy podstawowe obowiązki szkolne.